

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 252/09-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Š. M., R., zastúpeného advokátom JUDr. A. Š., L., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 38/2008 z 22. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2009 doručená sťažnosť Š. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo 38/2008 z 22. októbra 2008 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti, ako aj z k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 89/07 z 3. marca 2008 uznaný za vinného zo spáchania trestného činu krivého obvinenia podľa § 174 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný zákon“) a trestného činu krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 175 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

„... dňa 5. augusta 2004 na OSV PZ R. podal trestné oznámenie na L. K., bytom..., v ktorom uviedol, že L. K. v presne nezistenej dobe v popoludňajších hodinách dňa 22. mája 2004..., v byte ako aj na chodbe pred bytom naňho nahuckal svojho psa plemena bulteriér, ktorý ho napadol a pohrýzol na nohách, čím mu spôsobil povrchové hryzné rany na oboch predkoleniach, ktoré si vyžiadali liečenie spojené s práceneschopnosťou v trvaní od 22. mája 2004 do 07. júna 2004, kde na základe podaného trestného oznámenia poverený príslušník OSV PZ R. dňa 31. augusta 2004 začal trestné stíhanie vo veci trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Zák. č. 140/61 Zb. a následne dňa 29. septembra 2004 bolo vznesené obvinenie L. K. za uvedený trestný čin a obvinený Š. M. aj po zákonomnom poučení, ako svedok – poškodený dňa 12. októbra 2004 zotrval na svojej výpovedi, ktorú uviedol v trestnom oznámení, pričom uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote sp. zn. 1 Pv 948/04 zo dňa 13. októbra 2004 bolo podľa § 149 ods. 1 Tr. por. zrušené uznesenie policajného orgánu o vznesení obvinenia L. K. za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. a nakoniec uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote sp. zn. 1 Pv 948/04 zo dňa 13. decembra 2004 bolo podľa § 172 ods. 1 písm. b/ Tr. por. trestné stíhanie vo veci trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. zastavené.“

Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 89/2007 z 3. marca 2008 odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní jedného roka s podmieneným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu jedného roka. Proti odsudzujúcemu prvostupňovému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 2 To 127/08 z 5. júna 2008 ako nedôvodné odmietol, preto sa sťažovateľ „nápravy... domáhal dovolaním zo dňa 17. 7. 2008, ktoré však Najvyšší súd

SR... z formálnych dôvodov odmietol“.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že nespáchal trestné činy, ktoré sú mu kladené za vinu, tak ako to je uvedené v spomínaných rozhodnutiach všeobecných súdov. Policajné orgány a následne aj súdy konali podľa sťažovateľa jednostranne v jeho neprospech a dôkazy hodnotili len v prospech poškodeného. Zo sťažovateľa „ako oznamovateľa - poškodeného urobili obvineného“. Ani krajský súd v rámci odvolacieho konania nevyhodnotil podľa sťažovateľa „dôkazy tak, aby postupoval v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorého ustanovenia orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie“.

Sťažovateľ taktiež poukazuje na to, že vo svojich podaniach vo veci „uvádzal, že išlo o stav krajnej núdze podľa § 24 ods. 1 a nasl. Tr. zákona, pretože... odvracal nebezpečenstvo“, ktoré mu priamo hrozilo, avšak napriek „dôkaznému stavu“ došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho základných práv a slobôd vyplývajúcich mu z ústavy, „ale aj medzinárodných zmlúv, ktoré Slovenská republika ratifikovala a vyhlásila zákonom ustanoveným spôsobom, čo znamená, že majú prednosť pred zákonmi“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ uvádza, že namieta „najmä porušenie práva garantovaného“ v čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a zároveň označené články ústavy aj cituje.

V závere sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po „preskúmaní... sťažnosti a oboznámení sa so spisovým materiálom... sťažnosti vyhovel a vydal rozhodnutie, že práva sťažovateľa boli porušené vo vyššie citovaných článkoch Ústavy SR“.

Zároveň sa domáha, aby ústavný súd uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 38/2008 z 22. októbra 2008 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Preto, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (m. m. I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Z obsahu sťažnosti nie je zrejmé, čo sťažovateľ považuje za porušenie svojich označených práv a článkov ústavy, keďže sa obmedzuje iba na opísanie skutkových okolností prípadu a konštatovanie, že jeho dovolanie bolo odmietnuté z formálnych dôvodov, a preto podľa neho došlo k porušeniu označených článkov ústavy, ako aj k porušeniu označených základných práv.

Sťažovateľ uvádza citácie napadnutých článkov ústavy bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia účelu, čo nijako neozrejmuje vo väzbe na konkrétny prípad. Argumentácia sťažovateľa sa teda zúžila iba na samotné konštatovanie o porušení jeho označených práv a článkov ústavy bez zdôvodnenia, v čom má podľa neho toto porušenie spočívať. Keďže sťažovateľ neuvádza žiadne konkrétne výhrady proti namietanému uzneseniu, nemožno s ním polemizovať ani mu oponovať konkrétnymi argumentmi.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, pričom je potrebné ich konkretizovať nielen právne označením článkov ústavy alebo inej medzinárodnej zmluvy, ale aj skutkovo.

Pretože, ako už bolo uvedené, sťažovateľ okrem strohej konštatácie o nepochybnom porušení jeho základných práv a článkov ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu a citácii článkov ústavy ničím neodôvodnil namietané porušenie svojich označených základných práv a článkov ústavy, nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených základných práv a článkov ústavy. Už z tohto samotného faktu možno vyvodit' záver o zjavnej neopodstatnenosti jeho sťažnosti.

Podľa ústavného súdu má nedostatok odôvodnenia významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu.

Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, príp. inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.). Vznesenie takýchto námietok podanie sťažovateľa neobsahuje.

Subjektívny názor sťažovateľa o porušení jeho práv nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Sťažnosť neobsahuje kvalifikované odôvodnenie, a preto nespĺňa ani podstatnú zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ je zastúpený advokátom. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom

ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05).

Napriek uvedenému sa ústavný súd oboznámil s namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa. Najvyšší súd v ňom z čisto formálneho hľadiska v úvode konštatoval, že *„dovolanie bolo podané výslovne proti rozsudku Okresného súdu v Rimavskej Sobote sp. zn. 1 T 89/07..., čo je v rozpore s ustanovením § 368 Tr. por. o prípustnosti a účinnosti dovolania, podľa ktorého dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončený.*

Takýmto rozhodnutím v predmetnej veci bolo uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 5. júna 2007 sp. zn. 2 To 127/2008. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe vyššie uvedených okolností konštatuje, že dovolanie podané proti rozsudku Okresného súdu v Rimavskej Sobote v danom prípade nie je prípustné. Z uvedených dôvodov podľa § 382 per analogiam dovolanie obvineného Š. M. odmietol.“

Ďalej najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol:

„Pokiaľ obvinený v podanom dovolaní použil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., tak tento spočíva v tom, že rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Z odôvodnenia podaného dovolania však vyplýva, že obvinený v ňom namieta v podstate spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov, najmä s tým záverom, že prvostupňový súd mal použiť v jeho prospech zásadu in dubio pro reo a vysloviť záver, že v danom prípade konal v stave krajnej núdze. Obvinený však v odôvodnení podaného dovolania neuviedol ani jednu konkrétnu okolnosť, ktorá by mohla byť podkladom pre záver, že súd rozhodol na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

Najvyšší súd považuje zdôrazniť túto okolnosť najmä z dôvodu, že aj v prípade, ak by predmetné dovolanie bolo podané z formálneho hľadiska zákonu zodpovedajúcim spôsobom (teda v súlade s ustanovením § 368 ods. 1 Tr. por.), tak vyššie uvedený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. použitý obvineným v odôvodnení podaného dovolania, by zrejme nebol preukázaný a naplnený.“

Podľa relevantnej judikatúry ústavného súdu je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť, či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že uvedené obdobie platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti a pod.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom právnom konaní. Takýmto predpisom v posudzovanej veci je zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie sa v trestnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých trestnoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred trestným súdom vrátane konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch podľa ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku. V dovolacom konaní procesné podmienky upravuje § 368 a nasl. Trestného poriadku (druhý diel ôsmej hlavy tretej časti).

Z citovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ nekvalifikovane uplatnil svoje práva na dovolacom súde, keď dovolaním napadol rozsudok prvostupňového súdu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (nepostupoval *lege artis*). Najvyšší súd preto podľa § 382 Trestného poriadku per analogiam jeho dovolanie odmietol a navyše pre úplnosť ozrejmil sťažovateľovi, že aj keby napadol dovolaním správne rozhodnutie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm g) Trestného poriadku (rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), tak ním uvedený dovolací dôvod „*by zrejme nebol preukázaný a naplnený*“.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd na vysvetlenie uviedol, že sťažovateľ v dovolaní namieta spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov, najmä to, že prvostupňový súd mal použiť v jeho prospech zásadu *in dubio pro reo* a vysloviť, že sťažovateľ konal v stave krajnej núdze, avšak „*neuviedol ani jednu konkrétnu okolnosť, ktorá by mohla byť podkladom pre záver, že súd rozhodol na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom*“.

Otázka posúdenia existencie zákonných dôvodov dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie v zásade nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998).

Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľa v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o vecnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a označeným porušením základných práv sťažovateľa, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ako aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2009

